

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KREITI YA 12

SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA BOBEDI (SAL)

LEPHEPHE LA PELE (P1)

DIBATSELA 2016

GAUTENG

MEPUTSO: 120

NAKO: Diiri tše 2½

Palomoka ya matlakala a dipotšišo ke 16.

DITAELO LE TSHEDIMOŠO

1. Lephephe le, le arotšwe ka DIKAROLO TŠE NNE, e lego YA A, YA B, YA C le YA D.

KAROLO YA A:	Tekatlhaloganyo	(30)
KAROLO YA B:	Kakaretšo	(10)
KAROLO YA C:	Thutapolelo le Tšhomisopolelo	(40)
KAROLO YA D:	Dingwalo	(40)

2. Araba dipotšišo go tšwa dikarolong KA MOKA.
3. Thoma KAROLO YE NNGWE le YE NNGWE letlakaleng LE LEFSA.
4. Thalela fao karolo e felelagō gona.
5. Dikarabo di nomorwe go swana le dipotšišo.
6. Tshela mothalo mafelelong a karabo YE NNGWE le YE NNGWE.
7. Hlokomela mopeleto le tlhamo ya mafoko.
8. Nako yeo e šišinywago:
KAROLO YA A:	Metsotso ye 50
KAROLO YA B:	Metsotso ye 30
KAROLO YA C:	Metsotso ye 40
KAROLO YA D:	Metsotso ye 30
9. Ngwala ka bothakga le ka mongwalo wa go balega.

KAROLO YA A: TEKATLHALOGANYO**POTŠIŠO YA 1**

- 1.1 Badiša temana ye gore o kgone go araba dipotšišo tša go e latela.

SETSOPOLWA SA A**LETŠATŠI LA BASADI**

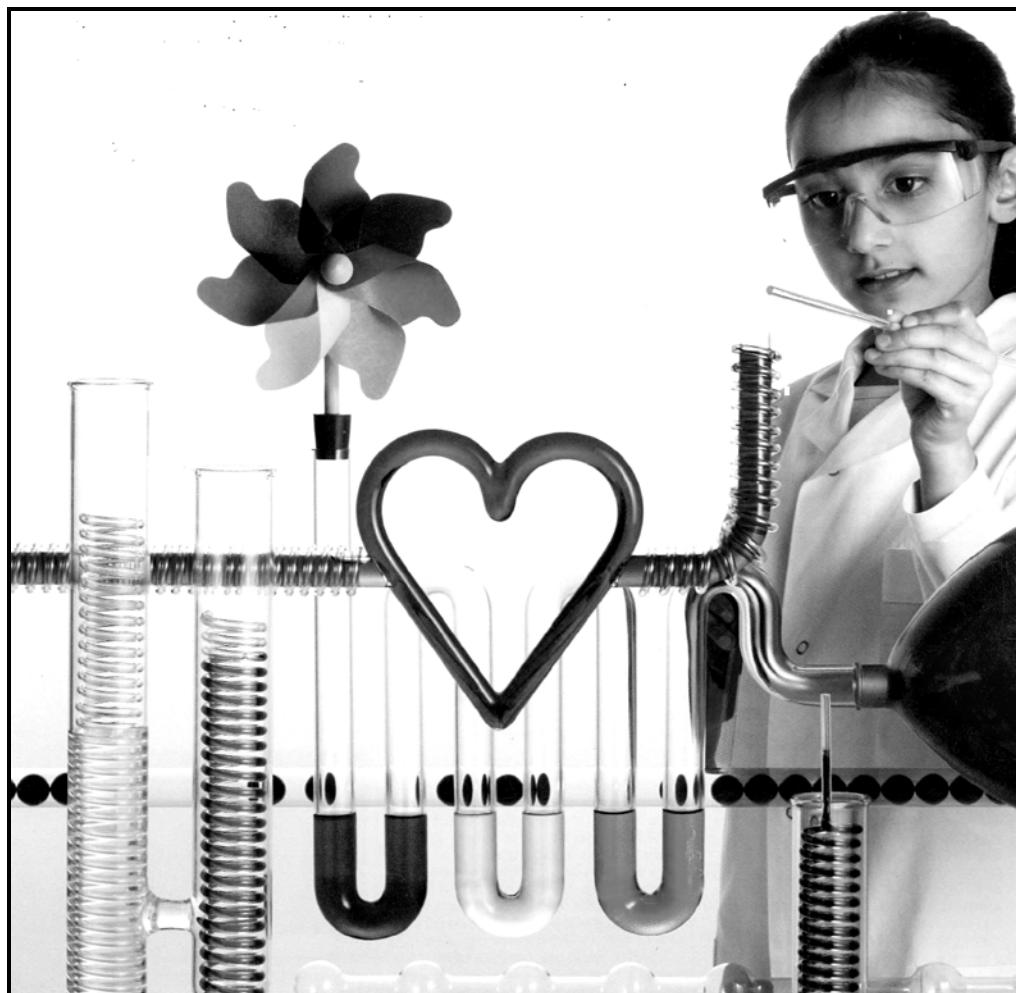
1	Mo Afrika-Borwa, kgwedi ya Agosetose ga e swane le dikgwedi tše dingwe. Ke kgwedi ya basadi gomme ka la 9 Agosetose ke letšatši leo le ikgethilego la Bosetšhaba la Basadi ebile ke letšatši la makhetšo la batho ka moka gobane ba thekga basadi ka tema yeo ba e kgathilego go lokolleng setšhaba mmušong wa kgatelelo. Ngwaga wo gape ke ngwaga wa bo-60 mola mogwanto wa basadi o bilego gona. Ka nnete letšatši le le swanelwa ke go ketekwa.	5
2	Ka la di 9 Agosetose 1956 basadi ba bogale ba ile ba gwantela Union Buildings kua Pretoria go lwela tokologo ya bona, e lego kgahlanong le melao ya dipasa ya naga ye. Melao ye e be e gatelela Bathobaso gore ba dule ba swere dipukwana tša boitsebišo gohle mo ba yago. Dipukwana tša boitsebišo di be di dirišwa go tšweletša kgethollo ya batho le go laola mesepelo ya batho metsesetoropong. Mogwanto wo o be o etilwe pele ke basadi ba bane; Lillian Ngoyi, Hellen Joseph, Rahina Moosa le Sophia Williams De Bruyns. Bogale bja basadi ba bo hlotše diphetogo le tšwelopele mo basading ba selehono. Le lehono re sa ipshina ka dikenya tša mešomo ya bona . Bagale ba ba wele ba tsoga le bokamoso bja basadi ba Maafrika, ka gona ba swanelwa ke ditumišo. Ke ka fao le lehono mebila ye megolo le dipetlele tše dingwe di reeletšwego ka bona bagale ba.	10
3	Lehono molaotheo o tšeа basadi bjalo ka badudi ba naga ba ba nago le ditshwanelo le maikarabelo a maleba. Pušo ya Afrika-Borwa e bile le tšwelopele go matlafatšeng basadi makaleng a go fapano, go swana le a sepolitiki, a setšhaba, a thuto le a mangwe. Bjalo ka naga ga go ketekwe fela basadi ba Afrika-Borwa, go ketekwa gape le basadi ba mafase a mangwe.	15
4	Kgale Afrika-Borwa e ile ya ba moamogelabaeng wa Kopano ya bo-25 ya Mokgatlakopano wa Afrika wo o bitšwago AU. Go ile gwa swarwa ditherišano tša bobedi tša maemo a godimo tša AU mabapi le tekatekano ya bong le matlafatšo ya basadi. Dikopano tšeо di be di swarwa ka maikemišetšo a go hlohleletša basadi go tsenela merero ya kgwebo lekaleng la Temothuo. Gare ga tše dingwe kopano e dirile boipiletšo mabapi le matlafatšo ya basadi gore ba kgone go ba bengmešomo, boraditheknolotsi, baetapele mmogo le go matlafatšwa go merero ya Temothuo. <i>Wa rumula basadi, o kgotlike semana.</i>	20
		25
		30
		35

[E fotoletšwe go tšwa go Vuk'uzenzele, Agosetose: 2015]

- 1.1.1 Go ya ka TEMANA YA 1, kgwedi ya Agosetose e fapanne bjang le dikgwedi tše dingwe? (1)
- 1.1.2 Go tšwa TEMANENG YA 2 tsopola lentšu leo le laetšago gore basadi ba be ba sepediša ge ba eya Union Buildings. (1)
- 1.1.3 Efa lebaka leo le gapeleditšego basadi go ya Union Buildings. (1)
- 1.1.4 Moago wa Union Buildings o toropongkgolo efe? (1)
- 1.1.5 Go tšwa TEMANENG YA 1 ke ka lebaka la eng letšatši le le ketekwa ke setšhaba ka moka mola ebile le bitšwa Letšatši la Basadi? (1)
- 1.1.6 Laetša moo dipukwana tša boitsebišo di bego di dirišwa bathong go ya ka TEMANA YA 2. Efa dintlha TŠE PEDI. (2)
- 1.1.7 Hlaloša mmolelwana wo o kotofaditšwego go tšwa temaneng. (1)
- 1.1.8 Ngwala maina a ka botlalo:
- (a) FEDSAW
  - (b) AU (2)
- 1.1.9 Go tšwa TEMANENG YA 3, efa dintlha TŠE PEDI tša katlego tše mogwanto wo wa basadi o di fihleletšego. (2)
- 1.1.10 Bontšha tsela yeo Maafrika-Borwa a godišitšego goba a tumišitšego bagale ba ba basadi ba mogwanto. (2)
- 1.1.11 Ka dintlha TŠE NNE efa morero wa go swara mehuta ye ya dikopano tša go swana le bo-AU go ya ka TEMANA YA 4. (4)
- 1.1.12 Akaretša molaetša wo o rwelwego ke TEMANA YA 4 ka dintlha TŠE PEDI. (2)
- 1.1.13 Efa maikutlo a gago mabapi le tekatekanyo ya bong. Fahlela karabo ya gago. (2)
- 1.1.14 Kakanyo ya gago ke efe mabapi le go fediswa ga a mangwe a matšatši a boditšhaba a makhutšo? Fahlela karabo ya gago. (2)

- 1.2 Lebelediša seswantšho se sa ka tlase gore o kgone go araba dipotšišo tša go latela.

SETSOPOLWA SA B

[Mothopo: *Quest for Science*, 2011]

- 1.2.1 Kgetha karabo ya maleba. Ngwana yo mo seswantšhong o bontšha a ka ba le kgahlego go lefapha lefe la mešomo?

- A Kgoro ya Thuto
- B Kgoro ya Maphelo
- C Kgoro ya Temo
- D Kgoro ya Dimenerale

(1)

- 1.2.2 Efa setlabelo SE TEE seo se dirišwago ke ngwana yo go tšwa seswantšhong se.

(1)

- 1.2.3 Hlaloša seo se dirwago ke ngwana yo seswantšhong se.

(2)

- 1.2.4 Nyalantšha moaparo wa ngwana yo le mošomo wo a o dirago seswantšhong se.

(2)

PALOMOKA YA KAROLO YA A: **30**

KAROLO YA B: KAKARETŠO**POTŠIŠO YA 2**

Badišiša temana ye e latelago gomme o ntšhe dintlha TŠE ŠUPAGO tše di ka thušago barutwana go kwešiša *Fundza Lushaka*.

HLOKOMELA:

1. Ngwala dintlha TŠE ŠUPA.
2. Šomiša mantšu a gago.
3. Nomora mafoko a gago go thoma go 1–7.
4. Ngwala lefoko LE LENGWE le LE LENGWE mothalading wa lona.
5. Kakaretšo ya gago e se fete mantšu a 60.
6. Laetša palo ya mantšu ao o a šomišitšego mafelelong a kakaretšo ka mašakaneng.

SETSOPOLWA SA C

Ngwageng wa 2015/2016, Kgoro ya Thuto ya Motheo e beetše ka thoko tšelete ye e ka bago dimilione tše R900 ya pasari ya go ithutela borutiši. Mola lesolo le le thomago ka 2007, bana ba e ka bago ba 70 000 ba thušegile. Gabjale go bolelwa ka palo ye e ka bago 13 500 ya baithuti bao ba sa ithutago ka lona lesolo le.

Fundza Lushaka e buletšwe baithuti ka moka ba Afrika-Borwa bao ba nyakago go ithutela borutiši go tloga go *Kreiti* ya R go fihla go *Matriki*. Bjalo ka masolo ka moka le yona e na le mokgwa wa go kgetha baithuti ka go ba abela go ya ka bokgoni le maikešetšo a bona. Baithuti ba leke go fihlelela bonnyane bja meputso ye e ka bago dipersente tše 60 go thuto yeo ba nyakago go ithutela yona.

Go fihlelelwa ga meputso yeo le gona ga se gore go molaleng gore o tlo tšewa. Lesolo le la *Funza Lushaka* bjalo ka masolo a mangwe le thuša gape barutwana ba ka tlase ga mengwaga ye masometharotlhano. Barutwana bao ba šetšego ba amogetšwe diyunibesithing ebole ba na le nomoro ya boingwadišo, ke bona bao ba ka dirago dikgopelo go *Funza Lushaka*. Dikgopelo tša *pasari* di thoma ka Oktobere gomme tša tswalelwka Janaware ya ngwaga wa go latela.

[Mothopo: Inthanete]

PALOMOKA YA KAROLO YA B:

10

KAROLO YA C: THUTAPOLELO LE TŠHOMIŠOPOLELO**POTŠIŠO YA 3**

Lebediša papatšo ye gore o kgone go e tswalanya le karabo ya gago.

SETSTOPOLWA SA D

IKAGENG AKHADEMI

RE A LEŠA!

A e ka ba o na le tsebo ya pitša?

Halala! thuto e tlide bathong le difofu di a fahlologa.

Ga re kwe ka pitša, pitša e kwa ka rena.

O ingwadiša ka R2 500.

Tšeа sephetho sa ka pejana, sekgoば ga se emele motho ...

[E amantswe go tšwa go: *Sunday Times*, 2015]

- 3.1 Ke ka lebaka la eng maina a 'Ikageng Akhademi' a ngwadilwe ka ditlhaka tše dikgolo? Efa mabaka A MABEDI. (2)
- 3.2 Kgetha karabo ya maleba. Na mmapatši o bapatša eng?
- A   Yunifomo
 B   Sekolo sa go apea
 C   Baapei
 D   Dijo (1)

- 3.3 Papatšo e lebišitše sehlopha sefe sa batho? (1)
- 3.4 Tsopola mohlala wa lefoko leo mmapatši a le dirišitšego go hlalefetša batho gore ba tle ka lebelo. (1)
- 3.5 Tšhomis̄o ya leswao la makalo, e šomišitšwe go tšweletša eng papatšong? (1)
- 3.6 Efa dilo TŠE PEDI tšeо mmapatši a di tlogetšego go ya ka dinyakwa tša papatšo. (2)
- 3.7 Na mmapatši o ra go reng ge a re: 'Ga re kwe ka pitša, pitša e kwa ka rena?'
Efa dintlha TŠE PEDI. (2)
[10]

POTŠIŠO YA 4

Lebeledišiša khathuni ye ya ka tlase o be o badišiše mantšu a ka dipuduleng gore o tle o kgone go araba dipotšišo tša go e latela.

SETSOPOLWA SA E

[E amantšwe go tšwa go Inthanete]

- 4.1 Kgetha karabo ya maleba. Sefahlego sa lekgarebe la PUDULENG YA 1 se laetša:

- A Makalo
- B Lethaboo
- C Lenyatšo
- D Pefelo

(1)

- 4.2 Morero wo batho ba ba kopanego ka wona o bontšha e le ofe? Fahlela karabo ya gago ka dintlha TŠE PEDI. (3)
- 4.3 Laetša tirišo ya sekafoko se '... selwana sa ka' go ya le mokgwa wo se šomišitšwego ka gona PUDULENG YA 2. (2)
- 4.4 Ntšha mohlala wa lerui le wa lekgokarui go tšwa PUDULENG YA 2. (2)
- 4.5 Efa maikutlo a gago mabapi le tabana tša mo khathuneng o lebišitše baneng ba sekolo. Fahlela ka lebaka. (2)
- [10]**

POTŠIŠO YA 5

- 5.1 Bala temana ya ka tlase gore o tle o kgone go araba dipotšišo tša go latela.

SETSOPOLWA SA F

Metsesetoropong ya Gauteng batho ka bontši ba šomiša *Gautrain* go ya mešomong. Seo se imolotše kudu ditsela tša maphefo le tšhilafalo ya lefaufau. Go thabiša kudu ge batho ba re ba ile mafaseng a ka ntle ba boe ba ithutile dilo tše dibotse gomme ba di ekiša go bontšha gona gore go sepela ke go bona.

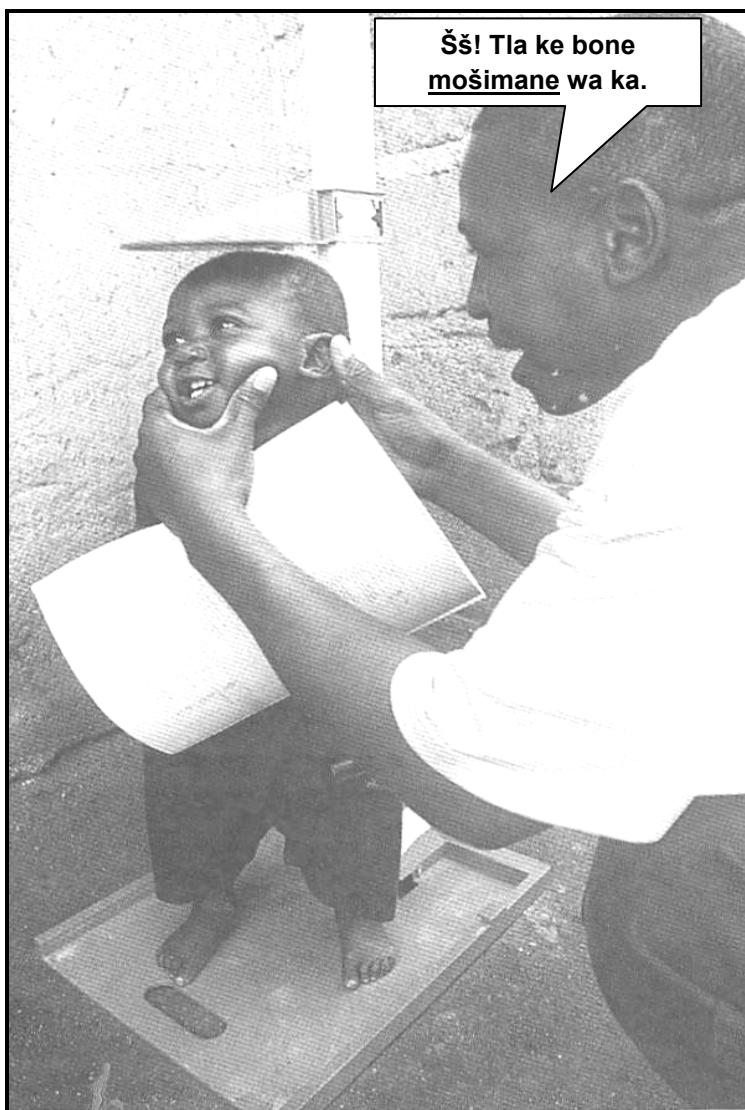
O re o tla bona botse e be e le ge o le ka gare ga **yona**, e hlwekile ka tsela ye e feteletšego mola ba sa dumelele batho go jela ka gare ga yona. Go sepela gona e no ba lephefo, o fihla o sa itebetše. Aowa! a re tumišeng moo go swanetšego bagagešo.

[Boitlhamele]

- 5.1.1 Tsopola mohlala wa lehlathi la mokgwa go tšwa temaneng ye. (1)
- 5.1.2 Kgetha karabo ya maleba. Lentšu le 'mola' go tšwa temaneng ye le šomile bjalo ka:
- A Lekopanyi
  - B Leamanyi
  - C Lephethi
  - D Leina
- (1)
- 5.1.3 Ntšha lešalašupi la kgato ya bobedi go tšwa TEMANENG YA 1. (1)
- 5.1.4 Ngwalolla lefoko leo le ttilego ka kganetšo go tšwa TEMANENG YA 2. (1)
- 5.1.5 Tsopola lefoko le le ttilego ka 'modirišogo' go tšwa TEMANENG YA 1. (1)
- 5.1.6 Ntšha hlogo, modu le moselana wa lentšu le 'mošomong'. (3)
- 5.1.7 Diriša lentšu le 'bona' lefokong ka tsela ye e fapanego le ka mokgwa wo le dirišitšwego ka gona TEMANENG YA 1. (1)

- 5.1.8 'Imolotše' ke mohuta ofe wa lediri? (1)
- 5.1.9 Tsopola sekapolelo sa pheteleletšo go tšwa TEMANENG YA 2 o be o hlaloše le tšhomiso ya sona. (2)
- 5.1.10 Efa leina la lentšu leo le kotofaditšwego go tšwa temaneng ye o be o ngwale le leina leo le le emetšego. (2)
- 5.2 Lebelediša seswantšho sa ka tlase gore o tle o kgone go araba dipotšišo tša go latela.

SETSOPOLWA SA G

[E amantswe go tšwa go *Dischem Benefits*: 2014]

- 5.2.1 Kgetha karabo ya maleba o be o fahlele karabo ya gago ka lebaka. Tikologo ya mo sešwantšhong e laetša e le:
- A Sekolong
  - B Kheretšheng
  - C Phapošing ya borobalelo
  - D Kliniking
- (2)

- 5.2.2 Phošolla lentsu leo le thaletšwego go tšwa puduleng o be o fe le lelatodi la lona. (2)
- 5.2.3 Tšweletša maikutlo a ngwana yo a lego mo seswantšhong. Fahlela karabo ya gago. (2)
[20]

PALOMOKA YA KAROLO YA C: **40**

KAROLO YA D: DINGWALO**DIKANEGELOKOPANA**

Mo karolong ye, araba dipotšišo TŠE PEDI fela, YA 6 GOBA YA 7.

POTŠIŠO YA 6: 'GO TSEBA MANG?' – Herbert H Ramokgopa

- 6.1 Bala setsopolwa se gomme o arabe dipotšišo tša go se latela.

SETSOPOLWA SA H**MOŠAABITLA**

Ka pelong ya gagwe Mmasefolo o be a gopola polelo ya gagwe le mogweragwe mosegaré ge a re: 'Sefolo o kgole ga a kgauswi. Ke mo bjale go hlagile taba e šele, gomme ga a gona mo gae go thušana le yena mathateng a a hlagilego. Mo ba šalago ba eya ka kua ntle ga dithaba ba bile ba tlago boa, e tla be e le neng?' Gape bjale e šetše e le bošego. Banna ba bangwe ba šetše ba le gona kua nokeng meetseng a go thwego banenyana ba be ba tuntela go ona. Aowa, ga se bodiba moo, e no ba meetse, gomme bana ba hlwa ba rutha go ona. Batho ba batho ba nyaka ba ba ba Bea fase. Ba ga Ralebadi ba tšea koloi gore e ye go tšea Sefolo ka kua ntle ga dithaba. A tla a fothile Sefolo a fologa thabeng le ge a be a se na se a ka se dirago.

5

10

[Letl: 40]

- 6.1.1 Go ya ka tsebo ya gago ya kanegelokopana ye, efa ditiragalo TŠE PEDI tše di diregilego pele ga setsopolwa se. (2)
- 6.1.2 Tikologo ya setsopolwa se ke ya mohuta mang? Fahlela karabo ya gago ka mehlala YE MERARO go tšwa setsopolweng se. (4)
- 6.1.3 Polelo ya Mmasefolo e tšweletša mohuta ofe wa thulano? Tiiša karabo ya gago ka lebaka. (2)
- 6.1.4 Ke kgopolو efe yeo mongwadi a e tšweletšago ka go šomiša maganetši a: '... kgole ga a kgauswi.' go tšwa setsopolweng? (1)
- 6.1.5 Efa maikutlo ao a renago ka lapeng la ga Sefolo. Fahlela karabo ya gago ka lebaka. (2)
- 6.1.6 Na mongwadi o atlegile go ruma kanegelokopana ye? Fahlela karabo ya gago ka dintlha TŠE PEDI. (2)
- 6.1.7 Efa semelo sa Mmasefolo go ya ka setsopolwa se o be o se fahlele. (2)
- 6.1.8 Laetša kgopolو ye e tlišwago ke mmolelo wo o thaletšwego. (1)

- 6.1.9 Go ya ka mongwadi efa moyo woo ba ga Ralebadi ba ilego ba o tšweletša morago ga go kwa ka taba ya morwedi wa Sefolo. Fahlela karabo ya gago. (2)
- 6.1.10 Ka dintlha TŠE PEDI laetša ka moo mongwadi a nyalantšhitšego hlogo ya kanegelokopana le diteng tša yona. (2)

LE

- 6.2 Bala setsopolwa se gomme o arabe dipotšišo tša go se latela.

SETSOPOLWA SA I**MPAPALETŠENG**

MMASERWADI: 'He? bjale le reng le tlie le nku e tee? Tše pedi di kae? A ke re ke le boditše gabotse gore le tla tla le nku tše tharo? Na le ntirileng lena?'

MOŠEMANE: 'Ga se rena. Monna yola o re tlogetše ka ga gagwe a re o sa ya go di lebelela. Rena ra bona a boa le yona ye, a re tše dingwe di sa ile mafulong, gomme ge re ka di letela re tlo lala re sepela bošego.' 5

MMASERWADI: 'A ke re le bjale ke bošego?'

MOŠEMANE: 'Gape ka nako yeo e be e sa le mosegare dipudi di sešo tša tsena.' 10

MMASERWADI: 'Ye yona o tšwa go e tšea kae? Kgane yona ga e fule, e ja bogobe.' (*Bašemanе ba a sega.*) 'Le a sega? Ke ra gore ye yona e be e le kae ka gore le yona e be e swanetše go ba e na le tše dingwe nageng ka nako yeo?'

[Letl: 58]

- 6.2.1 Tikologo ya setsopolwa se ke ya mohuta mang? Fahlela karabo ya gago ka dintlha TŠE PEDI. (3)
- 6.2.2 Efa mehola YE MERARO ya poledišano setsopolweng se. (3)
- 6.2.3 Bothata bja mo setsopolweng se bo hlotšwe ke eng? Fahlela ka dintlha TŠE PEDI. (2)
- 6.2.4 Efa o be o fahlele dimelo TŠE PEDI tša Mmaserwadi go ya ka setsopolwa se. (4)
- 6.2.5 Laetša mošomo wa mothalonako setsopolweng se. (1)

- 6.2.6 Na kanegelokopana ye e fedile bjang? Efa dintlha TŠE PEDI. (2)
- 6.2.7 Na o ithutile eng ka morago ga go bala setsopolwa se? (1)
- 6.2.8 Efa maikutlo ao a aparetšego Mmaserwadi setsopolweng se. Fahlela karabo ya gago. (2)
- 6.2.9 Nyalantšha hlogo le diteng tša kanegelokopana ye. (2)
- [40]**

POTŠIŠO YA 7

- 7.1 Bala setsopolwa se gomme o arabe dipotšišo tša go se latela.

SETSOPOLWA SA J**ROMA NNA MMA**

Tšhelopo a re go mogatšagwe: 'Ke tsogile ke ekwa gore se sengwe se tlo diragala sa go se be botse. Gape le mantšibua ga ka robala gabotse le ge ke be ke sa rate go go tsoša. Go robala e bile go phapharega nako le nako. Aowa, ga go se re ka se dirago, mogatšaka. A re ikhomotše ka gore tše ke tša bophelo.'

5

MmaDineo: 'Aowa, ga go molato; thato ya Modimo e diregile. A go tumišwe leina la Modimo.' Eupša pelo ya gagwe e be e le bohloko kudukudu. Ka nako e nngwe a ipea molato.

Ba ga Tšhelopo ba lokiša gomme ka Mokibelo wona woo ba boloka morwedi wa bona. Mašabašaba a a bilego polokong yeo e bile a mantši, batho ba maketše gore a ruri lehu le sehlogo ka mokgwa wo, go kgaola bophelo bja ngwana yo mokaa, yoo a bego a ratega go ba bagolo le ba banyenyane.

[Letl: 14]

- 7.1.1 Ka dintlha TŠE THARO hlaloša tiragalo yeo e diragetšego pele ga setsopolwa se. (3)
- 7.1.2 Efa tswalano ya MmaDineo le Tšhelopo. (1)
- 7.1.3 Bohlokwa bja poledišano ke eng setsopolweng se? Hlaloša ka dintlha TŠE PEDI. (2)
- 7.1.4 Tsopola lefoko leo le laetšago gore Tšhelopo o bile le ponelopele go tšwa setsopolweng. (1)
- 7.1.5 Na molwantšhwa wa kanegelokopana ye ke mang? (1)

- 7.1.6 Setsopolwa se se bopa karolo efe ya thulaganyo? Fahlela karabo ya gago. (2)
- 7.1.7 Bapetša semelo sa MmaDineo le sa Tšhelopo o be o fahlele karabo ya gago go ya ka setsopolwa se. (2)
- 7.1.8 Akaretša seo se bolelwago ke setsopolwa se ka dintlha TŠE PEDI. (2)
- 7.1.9 Molaetša wo o rwelwego ke setsopolwa se ke ofe? Efa dintlha TŠE PEDI. (2)
- 7.1.10 Moya wo o fokago setsopolweng se ke wa mohuta mang? Fahlela karabo ya gago. (2)
- 7.1.11 Na o amogela thumo ya kanegelokopana ye? Tiiša karabo ya gago. (2)

LE

- 7.2 Bala setsopolwa se gomme o arabe dipotšišo tša go se latela.

SETSOPOLWA SA K**THIPA E TŠWILE MORABENG**

Maikutlo a TT a be a hlakahlakane; a gopola gore Moraba o reng e le gona a boa mola batho ba ba bego ba mo nyaka ba sepetše. A ba a gopola gape gore ge nkabe a be gona nkabe ba sa ka ba mo gobatša. A ba a gopola gape gore ge nkabe a be gona yena nkabe ba mmolaile. Ka tsela ye nngwe e bile mahlatse gore a se be gona ka gobane mohlomongwe sebakeng sa dintho 5 tšeo di alafiwago, ba ka be bjale ba lebane le setopo.

Aowa, go kaone ka mokgwa wo le ge a ekwa bohloko bja ntho tša dithipa tša ditsotsi tšela tša go dio rongwa go bolaya motho. A bula. A anegela Moraba tše di diregilego mantšiboeng ona ao. Le yena maikutlo a gagwe a hlakahlakana ge a gopola se nkabe mohlomongwe se diregile go yena. A 10 kwela Tompane bohloko, a ba a ya go nyaka koloi ya go mo iša kliniking ...

[Letl: 103]

- 7.2.1 Efa dintlha TŠE THARO tšeo di bontšhago gore tikologo ya mo setsopolweng se ke ya sebjalebjale. (3)
- 7.2.2 Efa o be o fahlele semelo SE TEE sa Moraba go tšwa setsopolweng. (2)
- 7.2.3 Na molwantšhwa wa kanegelokopana ye ke mang? Fahlela karabo ya gago. (2)
- 7.2.4 Efa tswalano ya Tompane le Moraba. (1)

- 7.2.5 Tšweletša molwantšhi wa kanegelokopana ye o be o fe lebaka. (2)
- 7.2.6 Ke maikutlo afe ao a aparetšego TT go tšwa setsopolweng se? Fahlela karabo ya gago. (2)
- 7.2.7 Akaretša thuto yeo o e hweditšego setsopolweng se. (1)
- 7.2.8 Na kanegelokopana ye e fedile bjang? Hlaloša ka dintlha TŠE THARO. (3)
- 7.2.9 Na o a dumela gore TT o na le thulano ya maikutlo go ya ka setsopolwa se? Fahlela karabo ya gago ka dintlha TŠE PEDI. (2)
- 7.2.10 Ka dintlha TŠE PEDI bontšha katlego ya mongwadi go nyalantšheng hlogo le diteng tša kanegelokopana. (2)
[40]

PALOMOKA YA KAROLO YA D: 40
PALOMOKA YA TLHAHLOBO: 120